

ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALĂ NR.1 GIURGIU

ALTFEL

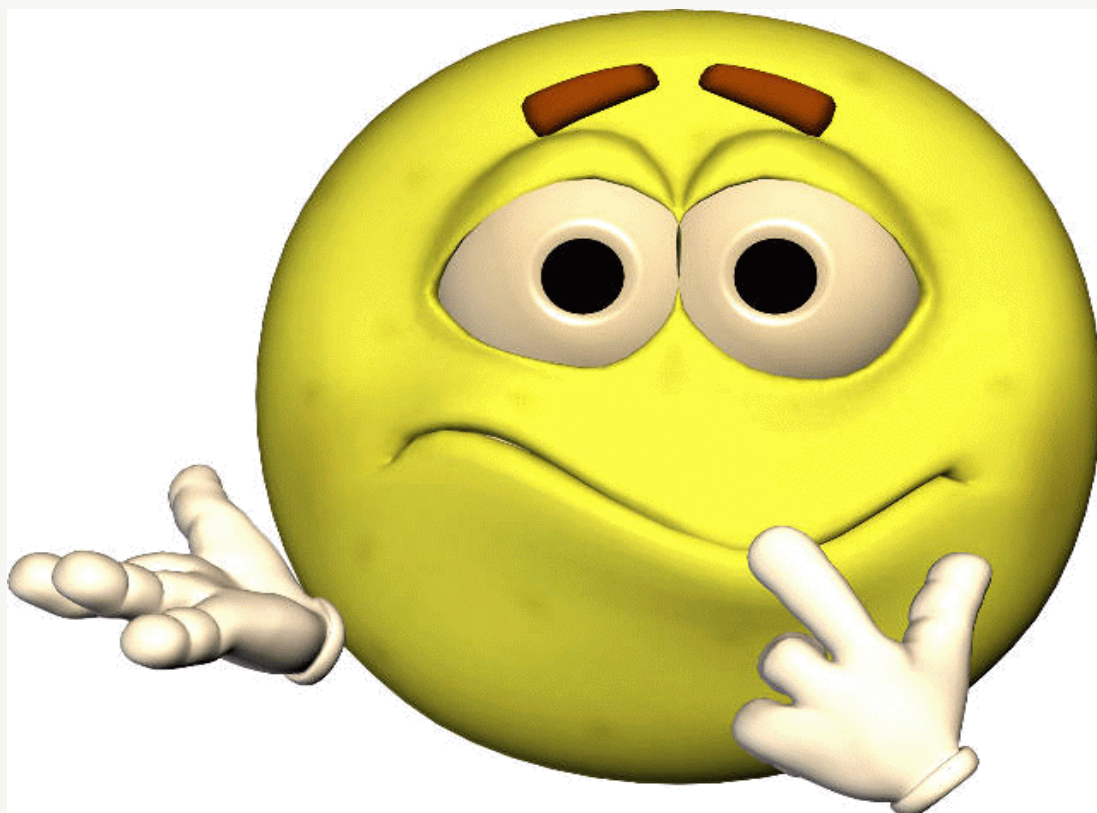
MAI 2019, ANUL II, NR.4

ALTFEL

O revista altfel, dedicată specialiștilor din învățământul special cât și celor care se gândesc la resursa umană beneficiară copilul cu nevoi speciale.

ISSN 2601 - 5439

ISSN-L 2601 - 5439

AUTISM

LOISIR

TERAPIE

FAMILIE

ETICĂ

LIBERTATE

CUPRINS

1. Argument.....pag. 3
2. Simptomatologie ă n recunoaș terea autismului..... pag. 4
3. Prevenire și stă pânirea violenței în mediul ș colar.....pag. 8
4. Exerciții pentru a putea fi un pă rinte mai bun!.....pag. 10
5. 7 pași prin care putem învinge furia atunci când suntem pă rinți....pag. 13
6. Importanța jocului didactic în integrarea copiilor cu CES.....pag. 16
7. Importanța soft-urilor educaț ionale în activitatea de citire — scriere —
comunicare.....pag. 19
8. Activită ț ile extracurriculare și rolul lor educativ.....pag. 24
9. Exercițiul fizic — mijloc specific utilizat în scop profilactiv și corec-
tiv.....pag. 29
10. Pedagogia Montessori — pedagogie incluzivă.....pag. 33
11. Î ntâ lnirea de dimineață — modalitate didactică de socializare a copiilor
din clasa pregătitoare.....pag. 37

AU ÎNFLORIT SALCÂMII

VERSURI: VLADIMIR POTLOG

A

R

Au înflorit salcâmii în luna lui mai,

G

Mirosul lor mă bată.

U

Și mi-e aduce aminte

Că am fost și eu copil odată.

M

Au înflorit salcâmii în luna lui mai,

E

Și viața este mai frumoasă

N

Și lumea îmi pare un colț de rai

Când amurgul încet se lasă.

T

SIMPTOMATOLOGIE ÎN RECUNOAȘTEREA AUTISMULUI

B.Bleuler, la începutul secolului trecut mai exact în anul 1911 definește autismul ca fiind o detașare de la realitate, însoțită de o predominare a vieții interioare, o repliere totală asupra lumii lăuntrice, un mod de gândire necritic, centrat pe subiectivitate și rupt de realitate.

Etiologic, termenul de autism provine de la cuvântul „autos”, care înseamnă „însuși” sau „eul propriu”, și de la accepțiunea dată autismului de Leo Kanner, pediaterul american, ca fiind retras și mulțumit de sine însuși. Kanner descrie autismul infantil ca fiind „incapacitatea copilului de a realiza raporturi normale cu membrii colectivității din care face parte” și precizează următoarele trăsături ca fiind esențiale:

- ◆ Imposibilitatea profundă de a dezvolta relații sociale cu părinții sau adulții;
- ◆ Prezența unor tulburări de limbaj, caracteristice, considerate a fi deviații de dezvoltare și înțelegere a limbajului (mutitatea, ecolalia);
- ◆ Rezistența la stimuli;
- ◆ Deficite în construirea de deprinderi bazate pe imitație;
- ◆ Prezența unor comportamente rituale (comportamente stereotipe sau bazate pe tendințe anormale și obsesive).

Sintetic, simptomatologia autismului poate fi grupată astfel (Verza E., 1998) :

1. **Dificultăți de limbaj și comunicare ;**
2. **Discontinuitate în dezvoltare și învățare;**
3. **Deficiențe perceptuale și relaționale ;**
4. **Tulburări acționale și comportamentale ;**
5. **Disfuncționalități ale proceselor, însușirilor și funcțiilor psihice.**

1. Disfuncționalitățile de limbaj și comunicare

Sunt deosebit de pronunțate și se manifestă, de timpuriu, prin slabul interes în achiziția limbajului. Autiștii nu răspund la comenzi verbale și pot prezenta o reacție întârziată în apelul numelui lor. Vorbirea se însușește cu o întârziere mare, față de normal și se menține o pronunțe defectuoasă aproape în toate împrejurările. La 5 ani, pot repeta unele sunete și silabe, iar după însușirea relativă a limbajului, autiștii au tendința de a schimba ordinea sunetelor în cuvânt, de a nu folosi cuvinte de legătură sau de a substitui un cuvânt cu altul apropiat, ca semnificație sau utilitate (lingură cu furculiță sau mamă cu tată).

Fenomenul ecolalic este evident și dă impresia unui ecou prin repetarea sfârșitului de cuvânt sau de propoziție. Vorbirea este economicoasă și lipsită de intonație, vocabularul este sărac, iar tulburările de voce sunt frecvente. Comunica-

SIMPTOMATOLOGIE ÎN RECUNOAȘTEREA AUTISMULUI

este sărac, iar tulburările de voce sunt frecvente. Comunicarea nonverbală este și ea deficitară. Propozițiile formulate sunt, adeseori, bizare. Când învață o propoziție, are tendința de a o repeta la nesfârșit.

2. Discontinuitatea în dezvoltare și învățare

Rezultă din faptul că autistul este incapabil de a număra, dar manifestă abilități în realizarea operației de înmulțire, manifestă dificultăți în învățarea literelor, dar învață cu ușurință cifrele.

Ei se orientează bine în spațiu, dar manifestă stereotipii în formularea unor comportamente cognitive, caracteristică ce se accentuează și prin lipsa de interes pentru achiziția unor informații noi.

3. Deficiențele perceptuale și relaționale

Au o mare diversitate și pot fi sesizate încă de la nașterea copilului autist. Acesta este plângăcios, agitat, în majoritatea timpului, agitație însoțită de țipete sau, dimpotrivă, este inhibat, fără interes și fără dorință de a cunoaște lumea înconjurătoare. Unii autiști manifestă o adevărată fascinație pentru lumină sau pentru un obiect strălucitor. Alții nu percep elementele componente ale obiectelor. Unii trăiesc o adevărată plă-

cere pentru tact și pipăirea obiectelor, în timp ce alții au reacții negative la atingerea obiectelor. În primul caz, se pot atașa, nejustificat, de unele obiecte fără semnificație sau manipulează un timp îndelungat un obiect. Ei pot deveni violenți, fiind deranjați de zgomotul produs la căderea unei gume, dar nu manifestă nici o reacție la un zgomot deosebit de puternic (aberații perceptuale și de relaționare). Unora le place muzica, simt ritmul, manifestă chiar abilități în a cânta la instrumente muzicale.

Autiștii sunt incapabili să utilizeze pronumele personal, la persoana I.

4. Tulburările acționale și comportamentale

Sunt cele mai spectaculoase atât prin amploare, cât și prin complexitatea lor. Acțiunile și comportamentele acestor persoane au un caracter bizar și stereotip. Dintre acestea, se remarcă acțiunea de automutilare sau autodistrugere, când autistul produce acțiuni până la epuizare sau până la distrugerea unor părți ale corpului (autolovirea cu pumnul, cu un obiect sau lovirea cu capul de perete). Pe aceleași coordonate, se înscrie și autostimularea ce se manifestă pe mai multe căi:

SIMPTOMATOLOGIE ÎN RECUNOAȘTEREA AUTISMULUI

- ♦ kinestezică (legănatul înainte și înapoi, frecarea lobului urechii cu mâna);
- ♦ tactilă (lovirea coapsei cu dosul palmei, zgârierea cu unghia a ceva tare;
- ♦ auditivă (plesnitul din limbă sau emiterea neîncetată a unui sunet ;
- ♦ vizuală (învârtirea unui obiect strălucitor în fața ochilor sau privirea neîncetată a degetelor).

Alte acțiuni stereotipice :

- ♦ rotirea brațelor, ca și când ar fi pe scripete;
- ♦ învârtirea pe loc fără să amețească;
- ♦ mersul pe vârfuri, și uneori, chiar cu mișcări grațioase.

Alte curiozități se manifestă printr-o nevoie redusă de somn, reacții diminuate la durere și frig, modificarea frecvență a dispozițiilor, fără o cauză corespunzătoare.

Toate aceste fenomene sunt mai active în copilărie. S-a constatat că între 2-5 ani, comportamentul tipic autist este cel mai evident.

5. Disfuncțiile proceselor, însușirilor și funcțiilor psihice

Se pot întâlni în oricare palier, dar planul afectiv-motivațional este cel mai activ și transparent, mai cu seamă, din lipsa de interes a autiștilor

pentru contactul social și față de trăirile celor din jur (unii se atașează exagerat, față de obiecte fără semnificații, alții manifestă o frică patologică pentru lucruri obișnuite, dar nu realizează adevăratele pericole).

Deși autiștii nu știu să mintă, ei lasă impresia că ascund ceva, datorită faptului că nu privesc în față persoanele din jur. Comportamentele penibile sunt și ele prezente sub forma lipsei de jenă a autistului: mănâncă de pe jos sau se șterge pe mâini de părul sau de blana cuiva, face observații penibile, se plimbă întotdeauna pe același traseu etc.

Afectivitatea e caracterizată de imaturitate, ca în handicapul de intelect. Ei nu stabilesc contactele afective, decât foarte rar și fără atitudini pozitive constante față de persoanele apropiate. Au tendința de izolare, de închidere în eul propriu.

Unii trăiesc stări de frustrare, anxietate și hiperexcitabilitate, de unde și posibilitatea de a căpăta anumite fobii.

Jocul autistului demonstrează, și el, nivelul scăzut al dezvoltării psihice. Acesta este asemănător cu cel al sugarului, ca în cazul manipulării obiectelor cu degetele, fără capacitatea de a acorda simbolul jucăriei sau de a-și propune un scop pentru finalizarea acțiunii.

Și din aceasta, rezultă că de multe ori autismul se asociază cu formele deficienței mintale severe.

SIMPTOMATOLOGIE ÎN RECUNOAȘTEREA AUTISMULUI

mentale severe.

Memoria mecanică este relativ bună, și în unele cazuri chiar exacerbată, dar ea se dezvoltă în detrimentul celei logice. Astfel, sunt capabili să-și reamintească și să reproducă expresii verbale, auzite în diverse împrejurări, poezii, să recunoască melodii, încăperi în care au mai fost cu ani în urmă. Toate aceste caracteristici au efecte negative în planul personalității și al evoluției în dezvoltarea psihică generală.

Din cele prezentate anterior, reiese că, în cazul fiecărei categorii de handicap, sunt anumite posibilități de integrare școlară și profesională ca momente semnificative ale asigurării șanselor egale la educație și a creșterii potențialului adaptativ la viața comunitară. Deși, subiecții cu polihandicap, prezintă unele deficiențe, din acest punct de vedere, ei, totuși, pot fi antrenați într-un astfel de proces și pot realiza unele progrese ce sunt mai mult dependente de măiestria didactică și de calificarea profesională a cadrului didactic.

Bibliografie:

VERZA E (1998), *Psihopedagogia specială*, E.D.P., București

IONESCU, GH. (1985), *Psihologie clinică*, Ed. Academiei, București

MARE, V., DRUȚU, I., PREDA, V. (1999), *Defectologie*, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj Napoca

MUREȘAN, CRISTINA (2004), *Autismul Infantil – Structuri Psihopatologice și Terapie Com-*

plexă, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.

PREVENIREA ȘI STĂPÂNIREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Fenomenul violenței școlare trebuie analizat în contextul apariției lui. A gândi strategii, proiecte de prevenire a violenței școlare înseamnă a lua în considerare toți factorii (sociali, familiali, școlari, de personalitate) ce pot determina comportamentul violent al elevilor. Școala poate juca un rol important în prevenirea violenței școlare. Și asta nu numai în condițiile în care sursele violențelor sunt în mediul școlar, ci și în situația în care sursele se află în exteriorul ei.

Pierre-Andre Doudin și Miriam Erkohen-Markus vorbesc chiar de trei tipuri de prevenție pe care le poate desfășura școala și care se completează reciproc:

- ◆ O prevenție primară, care se poate realiza foarte ușor de fiecare profesor și se referă la dezvoltarea unei priviri pozitive asupra fiecărui adolescent, exprimarea încrederii în capacitatea lui de a reuși, valorizarea fiecărui adolescent. Toate aceste atitudini pot reduce riscul apariției conduitei agresive la școală;

- ◆ O prevenție secundară, ce pleacă de la faptul că școala reprezintă un post de observație privilegiat al dezvoltării intelectuale și afective a adolescentului, iar profesorul printr-o observare atentă a acestuia, poate repera efectele unor violențe la care adolescentul a fost supus în mediul școlar. Semnalizând cazul respectivilor adolescenți profesioniști (psihologul școlar, asistentul social) și autorităților competente, pot fi luate măsuri de ajutor și de protecție care să vizeze înlăturarea cauzelor abuzu-

rilor și reducerea tulburărilor somatice, psihice și comportamentale induse prin violență;

- ◆ O prevenție terțiară, ce are în vedere sprijinul direct adus adolescenților care manifestă comportamente agresive. Menționarea unor așteptări pozitive față de ei dezvoltarea sentimentului de apartenență comunitară, exprimarea preocupării față de situația pe care o au și integrarea lor în activitățile grupului sunt factori de protecție ce pot fi exercitați în cazul instituției școlare. Prin aceste măsuri se pot împiedica cronicizarea tulburărilor provocate de agresivitate și eventuala transmitere a lor de la o generație la alta.

Diminuarea agresivității din cadrul școlii mai presupune și abordarea concomitentă a unor aspecte legate de:

- a) comportament și disciplină, respectiv: stabilirea unui cod de reguli de conduită în clasă și în școală, adoptarea unui comportament adecvat în cadrul relației adolescenți-profesori, adolescenți-adolescenți, înregistrarea și evaluarea incidentelor de violență, etc.

- b) dezvoltarea spirituală, morală, socială și culturală a comunității în care se integrează școala: valori promovate, oportunități și implicarea în activități extracurriculare, etc.

- c) școala ar trebui să ofere șanse egale pentru toți la exprimare și succes, ceea ce presupune regândirea raportului dintre cooperare și competiție și recompensele puse în joc, etc.

PREVENIREA ȘI STĂPÂNIREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

și competiție și recompensele puse în joc, etc.

d) satisfacerea nevoilor speciale, pentru elevii vulnerabili fiind necesară satisfacerea unui climat de securitate.

Profesorul are un rol determinant în prevenirea și combaterea conduitelor agresive. Din acest motiv, pentru ca școala să-și asume acest rol de prevenire și stăpânire a fenomenului, prima investiție trebuie făcută în domeniul formării formatorilor. Trebuie să recunoaștem ca, atât în cadrul formării inițiale, cât și formării continue, atenția este centrată asupra lucrului cu clasele de elevi “fără probleme”. Se discută mult prea puțin despre modalitățile de abordare a claselor dificile. Este nevoie de o formare specifică, în măsură să permită satisfacerea cerințelor elevilor “cu probleme”. Nu putem aștepta pasivi ca problemele să se rezolve de la sine. Organizarea unor cursuri de formare a profesorilor pentru a face față lucrului cu clasele sau elevii dificili trebuie să pornească de la următoarele obiective după D. Salavastru (în G. Ferreol, A. Neculau, 2003):

- Observarea atentă a comportamentului elevilor pentru o mai bună înțelegere a cauzelor de violentă;
- Ameliorarea comunicării cu elevii ce manifestă comportamente violente și stabilirea unor relații de încredere ;
- Determinarea conflictelor cu ajutorul formatorilor în discuție ;

- Dezvoltarea parteneriatului școală-familie;
- Colaborarea cu specialiștii în cadrul lucrului în rețea;

Este recomandabil ca aceste cursuri de formare să se centreze îndeosebi pe exerciții practice care pleacă de la experiență concretă a profesorilor, de la studii de caz, puneri în situații prin care profesorii au ocazia de a schimba opinii, de a găsi soluții din perspectiva rolului pe care îl joacă.

Multitudinea și diversitatea măsurilor aplicate nu permit o prezentare detaliată a lor; pe de altă parte, trebuie remarcat ca eficiența lor se poate explica și prin aceea că ele au fost inițiate și au funcționat în școli preocupate să democratizeze viața școlară și să ofere și alte alternative de valorizare/afirmare a elevilor decât cele bazate pe performanță academică. De aceea, ne exprimăm opinia ca bază intervenției în cazul conduitelor agresive o reprezintă democratizarea educației cu toate schimbările pe care le presupune un astfel de proces.

Bibliografie:

- COSMOVICI, A., IACOB, L., 1990, *Psihologie școlară*, Editura Polirom, Iași
- SOITU, L., HAVARNEANU, C., 2001, *Agresivitatea în școală*, Institutul European, București
- FERREOL, G., NECULAU, (coord), 2003, *Violenta- aspecte psihosociale*, Editura Polirom, Iași

EXERCIȚII PENTRU A FI UN PĂRINTE MAI BUN!

Poți să ajungi un părinte mai bun și prin câteva exerciții zilnice:

1. Ascultă mai mult și vorbește mai puțin

După o zi grea de muncă, e destul de complicat să dai dovadă de o atenție maximă îndreptată către interlocutor, chiar dacă cel care îți vorbește e copilul tău. Dar, tocmai pentru că ai un dialog cu cea mai importantă persoană din viața ta, fă un efort și ascultă ceea ce spune el, minimizând dorința ta de a sporovăi. Dacă îl vei asculta, îl vei încuraja să fie mereu deschis către comunicarea cu tine, dar și să înțeleagă că îl apreciezi și iei mereu în considerare gândurile, părerile și sentimentele.

2. Ține-ți promisiunile

Nu o dată ne trezim că le facem copiilor noștri tot felul de promisiuni, pe care nu mai reușim să le ducem la bun sfârșit. De aceea, înainte de a te lansa cu entuziasm în tot felul de angajamente, mai bine gândește-te câte dintre ele sunt sau nu fezabile. Iar atunci când găsești cele câteva promisiuni despre care știi sigur că se vor concretiza.

3. Petrece cu cel mic timp de calitate, fără întreruperi

Adică învață să faci din timpul petrecut cu al tău copil un timp care să vă aparțină în exclusivitate și în care să nu apară intruși de tipul telefoanelor mobile, al televizorului, internetului sau al altor gadgeturi atractive pentru tine. Tu cum te simți când prietenii tăi își verifică constant Facebook-ul atunci când ieșiți împreună în oraș? Așa se simte și cel mic, fii sigur!

4. Încetează să fii exagerat de competitiv

Dacă o să te tot compari cu alți părinți, iar pe copilul tău cu alți copii, n-o să vezi niciodată părțile bune din viața ta de familie. Dimpotrivă, o să ți se pară mereu că ești plin de defecte, că faci numai greșeli și că rareori îți iese ceva bine, nesiguranța și îndoiala fiind cele care îți vor governa zilele și nopțile. Atâta timp cât prinzi părțile pozitive din exemplele date de ceilalți și poți deveni și tu, cu ajutorul lor, un părinte mai bun, e minunat! Dar dacă nu, renunță la această tendință exagerată de competitivitate și concentrează-te mai mult pe tine și ai tăi.

5. Vezi partea bună a lucrurilor

Lasă grijile deoparte. Sau cel puțin per-

EXERCIȚII PENTRU A FI UN PĂRINTE MAI BUN!

săptămânii. E clar că bunăstarea copilului tău este, din toate punctele de vedere, prioritatea ta, dar să fii genul de părinte care simte constant deasupra capului un drob mare de sare și care crede că nimic din ce-și propune pentru el n-o să iasă, nu e deloc ideea pe care ar trebui s-o urmezi. Fii ancorat în prezent și bucură-te de fiecare lucru pe care îl fac copiii, învățând să iei fiecare pas așa cum vine, adică pe rând.

6. Lasă-l pe copil să mai zboare și singur

Dacă ești genul de părinte elicopter, care stă mereu în preajma copilului, aproape sufocându-l cu grija sa, ar fi bine să iei o pauză. Să-ți lași puiul să zboare singur, fără a-i sufla mereu în ceafă, face parte din procesul prin care el devine independent. Trebuie să-și ia ușor viață în piept și să ia decizii, să învețe din greșeli, să capete curaj să progreseze și să nu-i fie frică să-și manifeste personalitatea.

7. Citiți mai mult

Poate că pentru generația copiilor de azi cărțile sunt demodate, dar nimic nu e demodat în a fi inteligent și cultivat. Și cum aceste două atribute se dezvoltă enorm de mult cu ajutorul cititului, nu te teme că ești un părinte desuet, dacă, în loc de televizor și calculator, îi pui copilului tău o carte interesantă în mână, îți iei și tu alta și te așezi lângă el, ca să pătrundeți în lumea magică a lecturii. Nu

numai că poți contribui așa la educarea lui, dar crezi și momente frumoase de conexiune, care vor fi cu drag memorate.

8. Întărește-ți relația cu partenerul

Dacă dragoste și bună înțelegere nu e, nimic nu e. Copiii cresc cel mai bine într-o familie în care părinții își manifestă în fiecare zi a vieții lor iubirea pe care și-o poartă, se ajută și se înțeleg reciproc, învățând și reînvățând constant să se descopere și să se aprecieze. Așa că fii un exemplu la acest capitol, iar copilul tău va avea un model de urmat și va fi sănătos emoțional.

9. Demarați un plan prin care să puneți idei noi în aplicare

Tradițiile familiei tale sunt, încă, destul de puternice și vă țin strâns legați în mai multe momente ale anului. Dar ce-ar fi dacă ai demara un plan prin care să pui în aplicare noi idei menite să vă solidifice ca familie, precum călătorii în locuri noi, un curs tematic la care să mergeți în gașcă, o seară săptămânală de film de familie sau alte lucruri de acest fel.

10. Spune-le copiilor tăi cât de mult îi iubești

Eu le spun copiilor că-i iubesc de când

EXERCIȚII PENTRU A FI UN PĂRINTE MAI BUN!

s-au născut și nu cred că o să vină vreun moment din viață când o să mă opresc din a face astfel de declarații. Chiar dacă unele persoane cred că repetiția *te iubesc-ului* devine o banalitate și nu va mai avea aceeași încărcătură spusă zilnic, adevărul e că la noi în familie nu se simte niciodată o suprasaturație din acest motiv. Dar, în cazul în care ți se pare că ai cam exagerat, alternează declarațiile orale cu cele scriptice și spune-i copilului că-l iubești printr-un mesaj lăsat în pachetul pentru școală sau un bilet într-un penar. Ba poți face chiar și gesturi care să-l impresioneze și care să-i arate cât de important e pentru tine, făcându-i surprize, pregătind mâncarea lui preferată sau scoțându-l pe nepusă masă în parc sau la filmul dorit. Va funcționa!

7 PAȘI PRIN CARE PUTEM ÎNVINDE FURIA ATUNCI CÂND SUNTEM PĂRINȚI

Furia este o emoție a neputinței. Prin furie ne arătăm nemulțumirea la scară mare, și ne așteptăm ca ceilalți să facă ceva pentru ca noi să ajungem să ne simțim bine. Furia are ca substrat două convingeri iraționale: că trebuie să-ți impui cu orice preț modul tău de a gândi și că oamenii sunt răi și trebuie tratați cu severitate dacă se poartă greșit.

Ca proces, furia are șase faze succesive:

1. „Doresc ceva”
2. „Nu pot obține ceea ce doresc și devin frustrat..”
3. „Este îngrozitor că nu am obținut ceea ce am dorit și mă simt nedreptățit..”
4. „Nu trebuie să mă mai frustrerez! Trebuie să fie așa cum vreau eu! Devin irascibil..”
5. „Ești rău pentru că mă frustrezi! Devin iritat..”
6. „Oamenii răi trebuie pedepsiți...simt FURIE”.

Mulți dintre noi părinții ne străduim să ne creștem copiii într-o manieră pozitivă, iubindu-i și oferindu-le ceea ce au nevoie și, cu toate acestea, uneori mai dăm greș.

Nu suntem perfecți, greșim și învățăm din greșelile noastre pentru a nu le mai repeta. Dar sunt și părinți care se comportă în mod constant

într-o manieră dăunătoare cu copiii lor, conștienți fiind de acest lucru. Acestea nu mai sunt greșeli ocazionale, ci comportamente toxice pentru copii.

De ce suntem atât de furioși pe copiii noștri?

- pentru că simțim că nevoile sau valorile noastre sunt ignorate, nerecunoscute, nu suntem apreciați și iubiți de cei apropiați
- lipsă de timp
- stres
- așteptări prea mari de la copii
- critică exagerată
- Furia inexplicabilă, fără să aibă legătură cu situația în care te afli, are motive adânci, care ar trebui investigate.

De exemplu, frustrările acumulate în timp pot fi cauza.

Efectele nocive ale furiei părinților asupra copiilor:

- furia părintelui ce își revarsă frustrările asupra copilului constant are un efect distructiv o relație echilibrată și empatică este încet-încet distrusă prin episoadele frecvente de furie
- furia părinților afectează încrederea în sine a copiilor
- copii vor crește cu ideea că este vina lor,

7 PAȘI PRIN CARE PUTEM ÎNVINGE FURIA ATUNCI CÂND SUNTEM PĂRINȚI

că părintele se manifestă astfel pentru ca el a greșit, pentru că nu este destul de bun

- trăiesc în teamă constantă
- familia și casa nu mai sunt un mediu care să le ofere confort și siguranță
- își doresc să plece departe
- în timp, copiii ajung să se îndepărteze emoțional de părinți
- un copil care își vede frecvent părinții manifestându-se cu agresivitate va învăța acest model de reacție la frustrare
- îi va împiedica pe copii să-și exprime altă dată trăirile, să fie deschiși cu proprii lor părinți
- îi determină pe copii să se închidă sufletește

Cum ne învingem furia atunci când suntem părinți?

- Reprimarea emoțiilor ne face să ne simțim inconfortabil sau ne poate readuce în memorie amintiri pe care mai bine le-am lăsa acolo unde le este locul, în trecut.
- Stăpânirea furiei înseamnă manifestarea ei verbală la un nivel acceptabil, și depășirea, înțelegerea ei împreună cu persoana care a declanșat-o.

1. Acceptă furia!

Acceptă emoția care vine și bucură-te că primești un semnal. Ar fi mai rău dacă nu l-ai primi.

Acceptă și bucură-te ori de câte ori primești o emoție, nu face o dramă din această emoție.

2. Reflectă asupra sinelui

Este primul pas spre eliminarea emoțiilor reprimite. Capacitatea de a reflecta asupra emoțiilor, gândurilor și acțiunilor personale, ne poate ajuta să scăpăm de furia dobândită pe parcursul vieții.

Gândește-te când a început această furie pentru prima dată.

Dacă nu te vei vindeca de ceea ce ai trăit în trecut, vei căra întreaga viață regretele unor decizii greșite.

3. Renunță la ideea că alții sunt aceia care te înfurie

Indiferent de cum se comportă cei din jurul nostru, dacă gândurile nu ne sunt încărcate de furie, atunci nu ne înfuriem. Furia provine din gândurile noastre și nu din lucrurile la care ne gândim.

4. Învăță să ierți

Procesul iertării, eliberează persoana în cauză de furia acumulată, reduce anxietatea și tratează considerabil depresia, ducând la creșterea stimei de sine.

7 PAȘI PRIN CARE PUTEM ÎNVINGE FURIA ATUNCI CÂND SUNTEM PĂRINȚI

5. Gândește pozitiv

Atunci când te concentrezi pe lucruri negative, atragi emoții negative. Cel mai bun mijloc prin care poți combate asta, este să vezi lucrurile mai pozitiv.

erăm.

Eliberând emoțiile vechi ale propriei noastre copilării, ne vindecăm rănile și nu mai rămâne atâta furie veche în relația cu copiii noștri. Rămâne mai multă răbdare, conectare, joacă, acceptare și iubire.

6. Controlează-ți furia!

Atunci când simți că ești pe cale să devii furios într-o discuție pe care o ai cu al tău copil sau cu partenerul tău de viață, oprește-te, ia o pauză de la discuție. Este bine să iei această pauză înainte ca furia să se instaleze, deoarece ulterior îți va fi mult mai greu să o gestionezi.

7. Explică-le copiilor tăi de ce ești furios și ia o pauză

“Simt că dacă mai continuăm această discuție o să devin furios/furioasă. Am nevoie, de 10-15 minute să mă liniștesc. Voi ieși puțin afară. Voi merge în camera cealaltă puțin....”

Când simți că te-ai liniștit, întoarce-te și reia discuția. Șansele de a izbucni un nou conflict sunt minime, dacă ți-ai luat tot timpul de care ai avut nevoie pentru a te liniști.

Așadar, pentru a ne gestiona furia în relația cu copiii noștri, important este să o elib-

IMPORTANȚA JOCULUI DIDACTIC ÎN INTEGRAREA

COPILOR CU CES

“Eu sunt copilul. Tu ții în mâinile tale destinul meu.

Tu determini în cea mai mare măsură, dacă voi reuși sau voi eșua în viață!

Dă-mi, te rog, acele lucruri care să mă îndrepte spre fericire.

Educa-mă, te rog, ca să pot fi o binecuvântare pentru lume.”

(Din Child's Appeal, Mamie Gene Cole)

Sunt cuvinte care ar trebui să ne urmărească toată viața. Da, eu cel matur, indiferent ce hram port și de unde vin, îmi asum o foarte mare responsabilitate față de o viață de om, în momentul în care am devenit părinte sau educator. Dacă unii sunt mai puțin conștienți de acest lucru, înseamnă că undeva, în trecutul lor, în copilăria lor au avut parte de aceeași inconștientă din partea adulților din jur. Acesta este un lanț al slăbiciunilor pe care mulți dintre noi ar putea să-l rupă, doar dacă ar vrea, doar dacă ar fi mai atenți la cei din jurul lor, la sufletele nevinovate, „condamnate” la un alt mers al dezvoltării personalității lor, în toată plenitudinea să. Da, este vorba de copiii cu cerințe educative speciale. Oare cu ce au greșit acești copii și în față cui, de am ajuns să nici nu-i observăm, noi, cei din „alte sfere”? Suntem, oare, destul de convinși sau din necunoștință de cauza că aceste „cerințe educaționale speciale” pot reieși nu numai dintr-o deficiență biologică ci, mai ales din experiențele ne-

plăcute, ante-riscuri, ale copilului, din problemele sociale ale familiilor acestora? Răspunsul nu poate veni decât din modul de implicare al membrilor societății și comunității, pentru integrarea acestor copii în societate. Acesta ar putea fi examenul nostru civic, al faptului că ne păsa de cei cărora le-am dat viață și că nu ajunge atât pentru a-i da societății ca oameni integri.

Uităm adesea că NE NAȘTEM CU DREPTURI EGALE și că doar ȘANSELE NU SUNT EGALE!

Cu cât mai devreme vom conștientiza acest aspect, adică, cu cât mai de timpuriu, cu atât șansele pentru copiii aflați în situații de instituționalizare vor fi mai multe și mai mari, pentru că, încă, segregarea și marginalizarea nu sunt atât de prezente și infiltrate în viața lor. Influența „izolării” copiilor cu CES asupra dezvoltării personalității lor este negativă pentru că, știm foarte bine că dezvoltarea personalității copilului este într-o relație strânsă cu mediul, acesta determinând vectorul, direcția drumului dezvoltării acestuia.

Să nu uităm că și confortul psihologic oferit de mediu este determinant într-o evoluție sau alta a formării și dezvoltării personalității umane.

Nu putem face abstracție de faptul că avem și copii instituționalizați. Este o realitate. Important este să dorim să ne schimbăm atitudinea vizavi de aceștia, să înțelegem ce rol impor-

IMPORTANȚA JOCULUI DIDACTIC ÎN INTEGRAREA COPILOR CU CES

portant avem, noi, cei care suntem privilegiați să creștem și să educăm copii fără asemenea probleme, chiar și față de acești copii. Rolul nostru este de a participa efectiv la schimbarea mentalității societății, oferind informații și practici ancorate în realitate. Trebuie să găsim diverse modalități de integrare socială activă a acestor copii, pentru a diminua factorii care duc la o instabilitate emoțională, la un limbaj dezvoltat insuficient, la un comportament dificil și să determinăm un echilibru emoțional, încredere în cei apropiați pentru a putea relaționa mai ușor, să participăm la formarea deprinderilor necesare vieții în colectivitate. Nu numai școală are obligația și menirea de a influența în bine bunul mers al dezvoltării acestor copii. Câți dintre noi își dau seama că acești copii au – pe lângă problemele similare cu ale unui copil obișnuit – și problemele specifice situației care a determinat instituționalizarea lor? Rezolvarea acestor probleme necesită o tratare individuală prin activități de corecție și de recuperare și prin includerea copilului în sistemul educațional obișnuit.

Toate acestea nu cer un efort atât de mare din partea noastră, DAR, tratarea lor cu nepăsare sau indiferență, sau și mai rău, excluderea acestei realități din sferă preocupărilor noastre, poate duce la nede dezvoltarea celorlalte procese psihice și a personalității acestor copii, în definitiv. Copiii cu CES demonstrează un nivel scăzut de adaptare ?

școlară, lipsa deprinderilor de viață, lipsa de inițiative, instabilitatea atenției, autocontrolul nede dezvoltat. Dacă nu din alte motive, atunci, măcar din spirit civic ar trebui să le dăm atenția cuvenită.

Din experiența personală pot afirma că orice cadru didactic poate folosi în procesul instructiv-educativ cât și de integrare în colectivitate, diverse strategii și intervenții utile:

- Crearea unui climat afectiv-pozitiv;
- Stimularea încrederii în sine și a motivației pentru învățare;
- Încurajarea sprijinului și cooperării din partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive a colegilor;
- Încurajarea independenței, creșterea autonomiei personale;
- Încurajarea eforturilor;
- Sprijin, încurajare și apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor, fără a crea dependență;
- Folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat și evidențiat cel mai mic progres;
- Crearea unui climat afectiv, confortabil;
- Centrarea învățării pe activitatea practică;

IMORTANȚA JOCULUI DIDACTIC ÎN INTEGRAREA COPIILOR

CU CES

- Sarcini împărțite în etape mai mici, realizabile;
- Folosirea învățării afective;
- Adaptarea metodelor și mijloacelor de învățare, evaluare, etc.

Copiii, majoritatea timpului lor liber și nu numai, și-l petrec jucându-se. Jocul reprezintă pentru copii o modalitate de a-și exprima propriile capacități. Prin joc, copilul capătă informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp. În timpul jocului, copilul vine în contact cu alți copii sau cu adultul, astfel că jocul are un caracter social.

Jocurile sociale sunt esențiale pentru copiii cu deficiențe, întrucât le oferă șansa de a se juca cu alți copii. În aceste jocuri sunt necesare minim două persoane care se joacă și comentează situațiile de joc (loto, domino, table, cuburi, cărți de joc etc.).

Datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă șansa de a juca cu alți copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfășura. Jocurile trebuie însă să fie adaptate în funcție de deficient copilului.

Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observație, iar la cei cu ADHD

jocurile trebuie să fie cât mai variate. În perioada de preșcolar se desfășoară mai ales în grup, asigurându-se astfel socializarea. Din acest motiv, copiii cu deficiențe trebuie să fie înscriși la grădiniță, alături de copii sănătoși. Copiii sunt curioși, dar practici, astfel că ei vor accepta ușor un copil cu deficiență fizică, care se deplasează în scaun cu roțile sau în cârje. Ei sunt suficient de simpli și deschiși pentru a accepta ușor un coleg cu probleme de sănătate. Perioada de preșcolar este cea mai indicată pentru începerea socializării copiilor cu deficiențe. La această vârstă, socializarea se realizează ușor prin intermediul jucăriilor și al echipamentelor de joc. Totuși, trebuie să fim atenți la unele probleme deosebite. Unii copii cu deficiențe au avut experiența neplăcută a spitalizării și a separării de părinți. De aceea, pot apărea reacții intense, mai ales în primele zile de grădiniță. În alte cazuri, copilul are probleme legate de utilizarea toaletei și de deplasare. În aceste situații, este de preferat să se solicite prezența mamei până la acomodarea copilului în colectivitate și acomodarea personalului cu problemele copilului. Mediul social este o șansă! Instituționalizarea nu este o sentință!

Neimplicarea noastră, a celor din jur este o sentință mai periculoasă, și cu o bătaie mai lungă în viitor-decât orice predispoziție biologică sau socială!

Să ne bucurăm, așadar, de ceea ce avem, dar să nu uităm de cei mai triști ca noi!

IMPORTANȚA UTILIZĂRII SOFT-TURILOR EDUCAȚIONALE ÎN ACTIVITATEA DE CITIRE-SCRIERE-COMUNICARE

Un soft educațional este proiectat fie conținând propria strategie didactică, fie ca un moment precis într-un set de strategii posibile, din care cadrul didactic poate alege. Este deosebit de important să se evidențieze tipul de soft educațional, din punct de vedere a conținutului tematic și a strategiei, pentru a putea fi corect folosit.

Softuri educative - în care sub forma unui joc se atinge un scop didactic, prin aplicarea inteligentă a unui set de reguli copilul este implicat într-un proces de rezolvare de probleme/ situații;

Formarea competențelor descrise prin programa școlară nu este posibilă doar prin utilizarea unor strategii clasice de predare-învățare-evaluare. Instruirea diferențiată individuală, pe grupe de nivel, cu ajutorul softului educațional realizat de către cadru didactic, poate fi o alternativă de succes.

Lecțiile în format electronic sunt proiectate pentru a susține procesul didactic desfășurat în clasă. Acestea corespund curriculum-ului formal pentru elevii/tinerii cu deficiențe grave, profunde sau asociate contribuind semnificativ atât la o mai bună abordare a conținuturilor și a procesului de instruire de către profesor, cât și la dezvoltarea unor abilități și comportamente cheie care contribuie semnificativ la independența motorie și intelectuală a acestor elevi și implicit la o mai bună integrare în comunități și societate.

Conținutul unei lecții în format electronic poate îmbina diverse resurse de învățare cum ar fi: texte, diagrame și hărți interactive, simulări, experimente interactive, exerciții, teste cât și jocuri educaționale. Toate momentele de lecție realizate presupun activitatea nemijlocită a elevilor, iar interactivitatea constă în cea mai mare parte în feedback gradual oferit utilizatorului pe tot parcursul lecției.

Materialul elaborat are ca scop general o prezentare a părților de vorbire: substantiv, adjectiv, pronume, numeral și verb. Exemplificarea se face cu instrumente și situații concrete preluate din activitățile specifice vârstei, prezentate în mod interactiv. Lecția este însoțită de o serie de aplicații la fiecare capitol în parte, rezolvări de probleme pas cu pas și jocuri educaționale.

Prin interacțiunea la fiecare moment dintre elev și propria-i învățare se pune un mare accent pe:

- acoperirea dificultăților de învățare precise care apar atunci când materia este predată în mod tradițional;
- facilitarea înțelegerii sensurilor și terminologiilor;
- cunoașterea și utilizarea conceptelor în relație cu dezvoltarea capacităților de explorare, investigare și rezolvare de probleme;
- favorizarea relației nemijlocite a elevului cu

IMPORTANȚA UTILIZĂRII SOFT-TURILOR EDUCAȚIONALE ÎN ACTIVITATEA DE CITIRE-SCRIERE-COMUNICARE

- favorizarea relației nemijlocite a elevului cu obiectele cunoașterii și învățarea prin efort propriu dirijat;
- suscitarea și menținerea interesul elevilor;

Elevul descoperă și învață prin interacțiune. Secvențele instructiv-educative au fost stabilite, în funcție de nivelul de înțelegere al copiilor, urmărind, pe cât posibil, înlăturarea barierelor în formarea și dezvoltarea deprinderilor de citire – scriere – comunicare prin folosirea materialelor audiovizuale ca: imagini, animații, simulșri, etc.

CAPTAREA ATENȚIEI

Momentul M1 debutează cu o animație menită să capteze atenția elevilor asupra subiectului lecției. Animația prezentată are rolul de a favoriza concentrarea involuntară a atenției, comunicând totodată și tema lecției.

SUBSTANTIVUL

Momentul M2 prezintă definiția substantivului și propune interactivități de potrivire a substantivului cu imaginea corespunzătoare. Elevul ascultă și citește, pe rând, substantive care denumesc ființe, lucruri sau fenomene ale naturii, apoi le atașază imaginii potrivite.

IMPORTANȚA UTILIZĂRII SOFT-TURILOR EDUCAȚIONALE ÎN

ADJECTIVUL

Momentul M3 prezintă definiția adjectivului. De asemenea, elevul trebuie să aleagă, pentru fiecare substantiv dat, câte un adjectiv potrivit.

PRONUMELE

CONTINUARE ÎN PAGINA 22

Momentul M4 prezintă definiția pronumelui și propune interactivități de înlocuire a substantivelor date cu pronume potrivite. Pentru fiecare dintre substantive, elevul trebuie să găsească un pronume care îl poate înlocui, ținând cont de persoana, număr și gen.

NUMERALUL

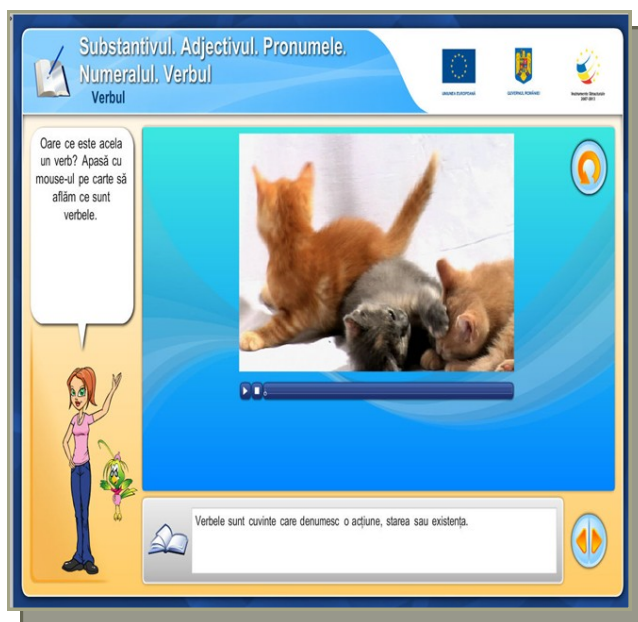

Momentul M5 prezintă definiția numeralului și propune interactivități de numărare a obiectelor din imagini și de potrivire a imaginii cu numeralul corect.

PROF. ITINERANT MILEA ALEXANDRA

IMPORTANȚA UTILIZĂRII SOFT-TURILOR EDUCAȚIONALE ÎN

VERBUL

Momentul M6 prezintă definiția verbului și propune interactivități de identificare a verbului în propoziții. Elevul urmărește un film de animație, citește propoziția corespunzătoare și identifică verbul.

Momentul M8 - Diploma reprezintă răsplata pentru rezolvarea cu succes a tuturor sarcinilor de lucru. Elevul este premiat cu o diplomă, pe care își va scrie numele și o poate printa.

EVALUARE PRIN JOC

Momentul M7, HAI SĂ NE JUCĂM! este un moment de evaluare. Elevul trebuie să stabilească ce este ca parte de vorbire fiecare dintre cuvintele date și să apese pe eticheta potrivită.

IMPORTANȚA UTILIZĂRII SOFT-TURILOR EDUCAȚIONALE ÎN ACTIVITATEA DE CITIRE-SCRIERE-COMUNICARE

Lecțiile multimedia interactive sunt dezvoltate pentru a sprijini procesul didactic în clase fiind proiectate să cuprindă conținutul științific cerut de programa specială în vigoare, prezentat într-o forma atractivă, moderna care epuizează complet tema abordată, ofera noi metode de învățare care îmbunătățesc performanța copiilor cu cerințe educative speciale, contribuie, prin atingerea obiectivelor operationale propuse, la formarea de aptitudini, abilități și comportamente cerute de nivelul programei dar și de necesitățile de inserare socială ale elevilor.

SURSĂ:

SOFT-URI EDUCAȚIONALE — Proiect *“Sprijinirea sistemului educațional special prin portal educațional dedicat”* - Cod SMIS 4422

ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE ȘI ROLUL LOR EDUCATIV

“Activitatea reprezintă modul specific de existență a psihicului uman, ca expresie evoluată a vieții de relație, ce ființează pe baza recepționării și prelucrării informațiilor despre lumea externă și a comparării lor cu stările proprii de necesitate, în vederea elaborării răspunsurilor cu sens adaptiv.

Omul cunoaște mediul prin explorare activă a cerințelor pe baza unui consum energetic orientat selectiv. Selectivitatea nu este impusă atât de valoarea stimulului în sine, cât de valoarea stimulului pentru sine, rezultată din corespondența cu motivele și scopurile persoanei.”¹

În societatea contemporană, tematica educației capătă nuanțe diferite, evidențiate în special de modificările continue ale diferitelor arii ale vieții sociale. Educația extracurriculară, desfășurată în completarea procesului de învățământ, are drept scop principal educarea personalității elevilor prin cunoașterea, descoperirea și îmbinarea eficientă dintre talente, aptitudini, valențe pozitive, creativitate și manifestarea unor comportamente civilizate și corecte în societate. Activitatea educativă, atât cea școlară cât și cea extrașcolară sporește gândirea critică și corectă a elevilor și asumarea unor responsabilități sociale, concretizate într-o combinație perfectă între structura cognitivă și cea de conduită.

“Activitatea educativă extrașcolară reprezintă acel spațiu care permite transmiterea și punerea în practică a tuturor cunoștințelor, abilităților și

competențelor dobândite în cadrul sistemului de învățământ. Prin formele sale specifice, activitatea extrașcolară dezvoltă gândirea critică și stimulează implicarea elevilor în actul decizional în contextul respectării drepturilor omului și al asumării responsabilităților sociale realizându-se astfel o simbioză lucrativă între componenta cognitivă și cea comportamentală.”²

Activitățile extrașcolare, prin activarea curiozității elevilor, a certitudinii că aparțin unui grup și a dezvoltării convingerilor asupra valențelor educativ-formative, reprezintă modul prin care școala participă la viața socială, a comunității.

Activitățile extrașcolare, prin activarea curiozității elevilor, a certitudinii că aparțin unui grup și a dezvoltării convingerilor asupra valențelor educativ-formative, reprezintă modul prin care școala participă la viața socială, a comunității.

Prin diversitatea și bogăția lor, activitățile extracurriculare la care participă benevol elevii, contribuie la detensionarea indusă de sarcinile cotidiene, reprezentând cadrul propice pentru un consum eficient de energie.

¹ Horghidan, V., Mitache, G., Tudos, S., 2001, Psihologie normala si patologica, Editura Globus, Bucuresti, p. 190

ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE ȘI ROLUL LOR

Aceste particularități ofera copiilor posibilitatea de dezvoltare culturală sub aspect cognitive, totodată fiind implicate și laturile morale și spiritual.

Educația prin aceste activități extrașcolare are un impact pozitiv asupra elevilor atât în plan emotional, intelectual cât și în plan comportamental, mai ales în lumea noastră, care pe zi ce trece devine tot mai acaparată de massmedia (televizor, internet, calculator) care își pune o amprentă nefastă pe transformarea și adaptarea copiilor. De asemenea, activitățile extrașcolare au un puternic impact formativ, înglobând o mulțime de acțiuni ce țin atât de turism – tabere, drumeții, plimbări, excursii, cât și de latura artistică, cognitive – vizite la muzee, la teatru, la opera etc. Activitățile desfășurate în cadrul natural, al vieții sociale, oferă participanților posibilități nemarginite de a se confrunța cu realitatea, de a intra în contact direct cu obiectele, fenomenele din mediul înconjurător și cu diverse locuri de o mare încărcătură istorică și emoțională. Având ca principal obiectiv descoperirea vieții în aer liber, prin aceste activități cu caracter turistic, elevii își conturează dragostea și aprecierea pentru natură și tot ce ne înconjoară, pentru om și creațiile sale. Respectul pentru timpul liber al copilului, pentru aspirațiile și nevoile acestuia trebuie să fie prioritățile imediate și permanente în cadrul activităților de acest gen. Această vârstă, a școlarității, presupune din partea elevilor un grad crescut de însemnătate și receptivitate asupra tuturor componentelor aflate

în strânsă legătură cu mediul natural și social cele sunt transmise în acest sens, realizându-se o puternică conexiune între latura comportamentală și cea cognitivă. Datoria profesorilor este aceea de a da dovadă de creativitate prin sfaturile date elevilor și îndrumările către o gândire multilaterală și dependentă, acceptarea unor noi idei și promovarea lor într-un sens pozitiv, către stabilirea unor subiecte relevante, a unor probleme și modalitatea lor de soluționare.

Participarea la activitățile extrașcolare propune cele mai eficiente metode de formare a caracterului elevilor încă din clasa pregătitoare, acestea căpătând un semnificativ caracter interdisciplinar. Activitățile extrașcolare reprezintă suportul educației nonformale, încadrându-se, în acest sens, printre cei mai inteligibili și apreciați factori educativi.

Activitățile extracurriculare sintetizate în drumeții, excursii, vizite și altele, presupun din partea copilului un anumit comportament care stârnesc diverse sentimente și trăiri. Activitățile complementare bine structurate și gândite sunt plăcute la toate vârstele, ele provocând un interes concret, producând bucurie, extaz și îmbogățirea orizontului cunoștințelor proprii, chiar dacă acest lucru presupune din partea celor implicați un efort în plus. Prin acest tip de acțiuni se dezvoltă foarte multe calități motrice dar și anumite trăsături morale, gândirea practică

ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE ȘI ROLUL LOR EDUCATIV

operațională, oferind șanse egale fiecărui copil de a se evidenția conform propriei naturi și personalități. Elevii se autodisciplinează, pentru că la acest tip de activități respectă de bună voie normele și regulile, asumându-și anumite răspunderi. Îndrumătorul acestor activități dispune de posibilități aparte pentru a-și descoperi cât mai bine elevii, pentru a-și pune amprenta asupra dezvoltării socio-emoționale a celor implicați. El are datoria de a îndeplini în cel mai plăcut și accesibil mod obiectivul principal și anume- îndrumarea copilului pentru viață.

Activitățile extrașcolare au rolul de a descoperi și valoriza curiozitățile și aptitudinile celor care participă, de a crea un ambient relaxant și agreabil pentru petrecerea utilă a timpului liber al copiilor, facilitând astfel optimizarea procesului educational ; elevii participă necondiționat, din propria inițiativă, de unde rezultă pregnantul caracter recreativ pe care activitățile de acest gen îl au ; dezvoltă capacitatea participanților de a lucra în echipă, asigurându-le un sentiment de certitudine și nădejde ; ajută într-o manieră pozitivă la dezvoltarea armonioasă a elevilor.

Activitățile extrașcolare dispun de un bogat potențial care presupune probleme și soluții dintre cele mai variate. Caracterul atractiv este dat de participarea într-o ambianță de voie bună și încredere. Ele contribuie la conceperea și completarea procesului de instruire, la descoperirea înclinațiilor pe care le au

copiii. Reușita este garantată dacă activitățile sunt caracterizate de imaginația, fericirea și încredința elevilor, aceste caracteristici fiind necesare pentru desfășurarea unor activități frumoase și pline de valoare.

“Activitățile extracurriculare fac parte din educația nonformală(care asigură legătura dintre educația formală și cea informală), care are următoarele caracteristici:

- Este centrată pe cel care învață, pe procesul de învățare, nu pe cel de predare;
- Optimizează funcția de predare și răspunde de adecvat necesităților concrete de acțiune;
- Contribuie la îmbogățirea culturii generale și de specialitate;
- Este nestresantă, oferind activități plăcute și scutite de evaluări riguroase, în favoarea strategiilor de apreciere formativă, stimulativă, continuă;
- Răspunde cerințelor și necesităților educației permanente;

Aceste activități urmăresc lărgirea și adâncirea influențelor exercitate în procesul de învățământ și au o mare valoare educativă deoarece realizarea lor se face și din punct de vedere interdisciplinar.”³

³Tudor,V., Ciolcă, C., 2010, Didactica educației fizice, Editura Discobolul, București, p. 8

ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE ȘI ROLUL LOR

Printre caracteristicile dominante ale unui astfel de tip de activitate se încadrează atenția acordată modalității de petrecere a timpului disponibil al elevilor precum și maniera de a percepe și îndeplini dorințele acestora.

“Educația prin activități extracurriculare urmărește identificarea și cultivarea corespondenței optime dintre interese, talente, aptitudini, cultivarea unui stil de viață civilizat și stimularea comportamentului creativ în diferite domenii.”⁴

Activitățile extrașcolare se disting de cele școlare prin următoarele aspecte:

- timp de desfășurare
- relațiile de colaborare
- mijloace și metode
- formă și conținut variat
- moduri specific de evaluare

Prin intermediul activităților de acest gen se poate efectua instruirea legată de atitudini și comportamente schismatice, abandonul școlar, etc. “Descoperirea frumosului, dorința de a fi păstrător al valorilor culturii, de a deveni factori civilizatori ai lumii, crează atitudini optimiste și îi pregătește pe tineri pentru viitor.”⁵

Activitățile extracurriculare au drept obiective, următoarele:

- îmbunătățirea calității educației și a rezultatelor procesului de învățare
- impulsionearea copiilor pentru a participa la programele extracurriculare
- fortificarea parteneriatului educațional prin implicarea și răspunderea tuturor factorilor sociali
- creșterea randamentului activităților educative prin preîntâmpinarea și atenuarea fenomenelor antisociale, abandon școlar și delinvență juvenilă
- aprecierea educației nonformale ca fiind un adevărat mediu aplicativ pentru cea formală.

“Finalitățile activităților extracurriculare:

- sentimentul apartenenței la comunitate: nevoia de a oferi un sens primei părți a vieții adolescentului, sensul informației – cum anume să o utilizeze
- nevoia de celălalt: utilizarea benefică a timpului nonșcolar, crearea unor comunități în interiorul cărora să nu existe competitive individuală, a căror structură să nu fie fixă și în care elevii să simtă că pot induce modificările dorite de ei, acelea cu un sens rational și pozitiv, unde

⁴ Tudor, V., Ciolcă, C., Didactica educației fizice, Editura Discobolul, p. 9

ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE ȘI ROLUL LOR EDUCATIV

să se poată învăța regulile comunicării la nivel mic și unde să se creeze relații pozitive între oamenii care nu se cunosc

- participarea la formarea propriei personalități și culture, prin conștientizarea acestui fapt, ceea ce le oferă elevilor posibilitatea de a opta pentru tipurile de cursuri care i-ar interesa

- integrarea în societate, crearea unui echilibru între individ și colectivitate, ca model de comportament ce se dorește a fi atins.”⁶

Activitățile extracurriculare implică mai multe sfere de cunoștințe și abilități, cum ar fi sfera artistică, documentară, sportive, turistică etc., toate întrunite contribuind la caracterul formative ce care îl au. În secolul tehnologiei, unde toți sunt acaparați de massmedia, aceste activități ajută la dezvoltarea personalității copiilor, la valorificarea aptitudinilor lor practice și operaționale precum și la simplificarea procesului de formare a reflecțiilor legate de obiectele și fenomenele din mediul inconjurător cu care are o legătură concretă. Pentru ca acest lucru să fie posibil, atât cadrul didactic cât și familia se implică în acțiuni care se desfășoară sub forma unor întâlniri, formale sau informale, care au drept scop ruperea barierelor de comunicare ale elevilor, descoperind cu toții cum să folosească util și agreabil timpul liber.

“Cadrele didactice și părinții trebuie să caute în permanență căi de acces spre mintea și sufletul ele-

vului, în ideea că ajutorul eficient este acela care vine la timpul potrivit.”⁷

“ Școala și familia trebuie să descopere împreună ce-i place copilului pentru a-i putea construi în timp, abilitățile și competențele.”⁸

Programul unei activități extracurriculare este structurat pe zile și ore (respectând bugetul de timp alocat pentru odihnă, relaxare și mese). În acest sens, putem vorbi despre două direcții ale atractivității acestor programe: o direcție funcțională și una tehnică și despre minimum trei paliere de acoperire: cultural-științific, educativ și sportiv.

⁶Tudor, V., Ciolcă, C., Didactica educației fizice, Editura Discobolul, București, p. 14

⁷Tudor, V., Ciolcă, C., Didactica educației fizice, Editura Discobolul, București, p. 29

EXERCIȚIUL FIZIC – MIJLOC SPECIFIC UTILIZAT ÎN SCOP PROFILACTIV ȘI CORECTIV

„Viața înseamnă mișcare “

Exercițiul fizic, folosit în scop profilactic, dar mai ales corectiv, influențează nu numai forma și structura țesuturilor corpului omenesc, ci echilibrează concomitent funcțiile fiecărui organ, realizând o stare de sinergie și de solidaritate funcțională.

Cele mai evidente efecte funcționale se constată la nivelul aparatului locomotor. În gimnastica corectivă, exercițiile fizice urmăresc nu numai exercitarea, dezvoltarea și perfecționarea funcțiilor motorii normale, dar mai ales reeducarea și recuperarea celor slăbite sau tulburate.

În tulburările și deficiențele aparatului locomotor, exercițiul fizic, dozat și gradat în concordanță cu posibilitățile funcționale ale deficientului, reeducă și perfecționează calități motrice de bază, în special forța, rezistența, suplețea și îndemânarea. Aceste îmbunătățiri funcționale se datoresc intervenției unor factori neuromusculari, care ușurează transmiterea impulsului nervos și utilizarea completă a substanțelor energetice. Efortul fizic, chiar de intensitate mică, creează nevoia unui aport crescut de substanțe nutritive, accelerând funcțiile respiratorii și cardio-vasculare, absorbția de la nivelul intestinului, nutriția și excreția. În gimnastica medicală, sunt selecționate și grupate exercițiile fizice care influențează una sau alta dintre marile funcțiuni.

În fiziologia exercițiilor fizice, se explică pe larg mecanismele complexe care dirijează armonios aparatele și sistemele organismului. Se poate afirma că **exercițiul fizic, repetat metodic și gradat, după principii și reguli bine stabilite, în concordanță cu vârsta, sexul, dar mai ales cu pregătirea fizică anterioară a individului, îmbunătățește funcțiile mari ale organismului.**

Exercițiul fizic are la orice vârstă, dar îndeosebi în perioada de creștere, un puternic rol educativ.

Sistemul nervos este educabil mai ales în sectorul neuromotor. Mișcarea repetată și corectată se perfecționează nu numai printr-o reglare mai bună a lucrului grupelor musculare, ci cu precădere printr-un mai bun control psihoneuromotor.

Atitudinea corpului, mișcările și gesturile corpului, precum și toate manifestările cu caracter motric sunt de fapt o adaptare continuă a funcției psihoneuromotorie la cerințele permanente ale adaptării corpului, în concordanță cu necesitățile lui.

Stimularea simultană a factorilor morali și de voință contribuie substanțial la realizarea corectării atitudinilor greșite, la perfecționarea și corectarea mecanismelor psihoneuromotorii. **Exercițiile statice corective** constau fie din poziții, fie din contracții izometrice.

EXERCIȚIUL FIZIC – MIJLOC SPECIFIC UTILIZAT ÎN SCOP PROFILACTIV ȘI CORECTIV

Pozițiile sunt asigurate de contracții musculare statice care fixează trunchiul și segmentele sale, menținându-le împotriva gravitației sau a altor forțe mecanice care tind să modifice raporturile dintre ele. În gimnastica elementară ca și în cea medicală, pozițiile de lucru se împart în poziții fundamentale (stând, pe genunchi, așezat, culcat, atârnat) și derivatele lor.

Pozițiile, după atitudinea corpului în timpul menținerii lor, pot fi:

- **corecte** când există o respectare a atitudinii normale, globale sau segmentare;
- **corective** când se realizează o corectare parțială a deficienței globale sau segmentare;
- **hipercorrective** când se obține nu numai corectarea poziției, ci și realizarea aspectului invers deficienței.

Pozițiile corective și hipercorrective sunt derivate ale pozițiilor fundamentale simetrice sau asimetrice, obținute prin modificări ale poziției capului și gâtului, trunchiului, membrilor superioare și inferioare.

Exercițiile dinamice se pot realiza în gimnastica medicală sub forma mișcărilor active, libere sau legate, dar și a mișcărilor active cu rezistență.

Exercițiile dinamice corective se pot sistematiza astfel:

1. Exerciții active de cap și gât, trunchi, membre superioare și inferioare - executate liber sau cu în-

greunare;

2. Exerciții de respirație cu caracter corectiv;

3. Exerciții aplicative cu caracter corectiv;

4. Exerciții de redresare (pasive, pasivo-active sau active);

5. Exerciții de relaxare a grupelor musculare contractate sau scurtate.

Din **grupa exercițiilor active** fac parte, în primul rând, exercițiile active realizate cu segmentul deficient, precum și exercițiile cu segmentele învecinate, care amplifică mișcările corective ale deficienței primare. Exercițiile active vor fi bine localizate numai la segmentul deficient, pentru a nu crea alte deficiențe compensatorii (Exemplu: pentru corectarea lordozei lombare se vor executa mișcări de flexie ale trunchiului numai la nivelul regiunii lombare, coloana vertebrală toracală fiind fixată sau menținută în poziții corective). Aceste mișcări pot fi executate cu în- greunare (mingi medicinale, bastoane, gantere etc.) sau împotriva unei rezistențe manuale sau opuse forței gravitației. Exercițiile segmentelor învecinate deficienței principale vor întregi sau corecta exercițiul principal. Astfel, membrele superioare în lordoza lombară vor lucra în plan posterior, pentru a evita compensarea cifotică a coloanei vertebrale dorsale, în timp ce membrele inferioare vor fi duse, menținute sau fixate în plan anterior, pentru corectarea poziției bazinului.

EXERCIȚIUL FIZIC – MIJLOC SPECIFIC UTILIZAT ÎN SCOP PROFILACTIV ȘI CORECTIV

inferioare vor fi duse, menținute sau fixate în plan anterior, pentru corectarea poziției bazinului. De asemenea, aceste exerciții vor fi executate liber sau cu îngreunare diferită.

În cadrul **exercitiilor corective**, mișcările pot fi executate analitic, dar cele mai bune rezultate se obțin atunci când se execută exerciții combinate.

Exercițiile de respirație cu caracter corectiv se execută din poziții stabile. Se pot executa liber sau în timpul exercițiilor de trunchi și membre superioare, din poziții simetrice sau asimetrice care să nu stârnească mișcările toracelui. În general, exercițiile de respirație se vor introduce la sfârșitul părții introductive și în partea fundamentală a lecției, după exercițiile corective mai grele.

Exercițiile aplicative cu caracter corectiv se folosesc pentru educarea sau reeducarea deprinderilor motrice de bază. Dintre cele mai bune exerciții aplicative cu conținut corectiv sunt exercițiile de mers, exercițiile de târâre, de echilibru și suspensiuni.

Exerciții de mers corectiv sunt introduse în partea introductivă și finală a lecției de gimnastică medicală. Se vor folosi numai acele exerciții de mers cu structură corectivă pentru deficiența primară. De exemplu: mers pe vârfuri pentru corectarea cifozei, mers cu genunchii îndoiți și trunchiul la verticală pentru corectarea lordozei (mers ghemuit) etc.

Exerciții de târâre - se efectuează

din poziții cu bază mare de susținere și centrul de greutate foarte aproape de baza de sprijin care permit o localizare precisă a exercițiilor la nivelul segmentului deficitar și angrenează în lucru grupe mari musculare. Exercițiile de târâre se execută din pozițiile fundamentale: culcat, pe genunchi și așezat, dar și din pozițiile derivate ale acestora, executate simetric sau asimetric.

Exerciții de echilibru pot fi simple și asociate, cu purtări de obiecte portative ușoare, determinând o solicitare simetrică a mușchilor antagonici.

Suspensiunile se pot realiza pasiv prin susținerea greutății corpului cu ajutorul diferitelor aparate sau pot fi realizate activ prin forța membrelor superioare. Astfel, pot fi complete, când se realizează pe verticală, sau incomplete - pe plan oblic sau cu sprijinul membrelor inferioare. Suspensiunile active se pot executa simplu sau combinat - cu mișcări active (pendulări, răsuciri), cu redresări pasive/ active.

Exercițiile de redresare constau în luarea unor poziții corective sau hipercorrective și menținerea lor pe o perioadă de timp bine determinată. Ele se pot executa pasiv sau activ. Trebuie subliniată importanța mare a exercițiilor corective, atât în condiții de repaus, cât și în mers. **Redresările pasive** se pot însoți de tracțiuni și presiuni imprimare asupra segmentului deficient de către profesor sau de unele aparate mecanice (aparatură Zander). De asemenea, se poate aso-

EXERCIȚIUL FIZIC – MIJLOC SPECIFIC UTILIZAT ÎN SCOP PROFILACTIV ȘI CORECTIV

presiuni imprimare asupra segmentului deficient de către profesor sau de unele aparate mecanice (aparatură Zander). De asemenea, se poate asocia cu suspensiunile. Cele mai bune redresări pasive se obțin din poziția atârnat și culcat. *Redresările active* constau, de fapt, dintr-o autocorectare progresivă a atitudinii corpului, imprimând și menținând poziții corective prin încercări repetate și insistente în fața oglinzii. Ele contribuie la formarea reflexului de atitudine corectă a corpului. Pozițiile cele mai indicate pentru executarea acestor exerciții sunt pozițiile stând și așezat.

BIBLIOGRAFIE

Dragnea A. și colab, *Ghid metodologic pentru organizarea și desfășurarea activităților de educație fizică și sport la copiii instituționalizați (7-14 ani). Programe și aplicații*, București, 2001.

Marcu V., Pâncotan V., coord., *Activități fizice adaptate*, Editura Universitaria Craiova, 2007.

Marcu V., Milea M., Dan M., *Sport pentru persoanele cu handicap (activități motrice pentru persoane cu nevoi speciale)*, Editura Triest, Oradea, 2001.

Mariana C., *Kinetologie medicală*, Editura AXA, București, 1999

PEDAGOGIE MONTESSORI – PEDAGOGIE INCLUZIVĂ

Pedagogia Mariei Montessori oferă o gamă largă de stimuli și ajutoare pentru munca educativă, și mai ales copiilor și elevilor care suferă de Sindromul Down. În cele ce urmează vor fi descrise pe scurt cele mai importante aspecte.

Pedagogia Montessori este, în esență, pedagogie incluzivă.

Pedagogia Montessori este pedagogie incluzivă prin natura și prin obiectivele sale.

Educată ca medic, Maria Montessori a făcut trecerea de la medicină la pedagogie în anii 1896-1906. Ea consideră că nu numai copilul bolnav fizic are nevoie de ajutor, ci mai degrabă, dezvoltă capacitatea de înțelegere pentru problemele copilului bolnav psihic, adică cei dezvoltați în afara unui tipar, și recunoaște necesitatea de a veni în ajutorul acestor copii. Ea solicită eliminarea abuzurilor sociale prin încurajarea reformelor educaționale, în special reforma pentru instruirea copiilor care se confruntă cu provocări deosebite în viață. Ea ține prelegeri pe aceste teme și în 1900 își asumă directoratul la un institut medical-pedagogic, care include o școală care servește drept model pentru formarea profesorilor care se ocupă de copiii cu handicap. Ea își continuă munca pentru dezvoltarea unei metode specifice de observare și de îngrijire, scopul acesteia fiind „de a-i ajuta să fie independenți față de ceilalți și față de demnitatea umană”.

Astfel, „un factor de plus a metodei Montessori este valabilitatea generală a procedurii sale: Nu există nici-o diferență dacă persoana în cauză a fost diagnosticată ca bolnav mintal sau foarte dotat. Această procedură nu necesită nici măcar capacitatea de a vorbi. Aceasta le poate oferi, prin urmare, perspective importante în polarizare de atenție persoanelor cu handicap sever”.

(André Frank Zimpel, zählende Der Mensch, Göttingen 2008, S. 83).

Pedagogia Montessori este pedagogie incluzivă prin natura și prin obiectivele sale.

Materialul Montessori

General vorbind, Maria Montessori este cunoscută în primul rând prin așa-numitele materiale Montessori. Ea a conceput materiale care conțin, printre altele, idei matematice care sunt auto-explicative. "Materialele se adresează nu numai pentru simțul vizual și tactil, ci și problemelor de auz și echilibru. Pentru Montessori, a învăța cu toate simțurile odată, nu înseamnă că se adresează tuturor simțurilor în același timp. Pe bună dreptate, ea este mai preocupată cu izolarea simțurilor individuale, pentru că numai în acest fel copiii vor deveni conștienți de ele”.

Prin aceste materiale, ea creează o lume bogată în stimuli a posibilităților de învățare și de motivare a învățării - coordonate exact către nevoile individuale ale copilului. Prin forma sa, materialul ar trebui să capteze atenția, să includă verificarea erorilor, pentru a permite învățarea independentă și, izolează proprietatea individuală (greutate, dimensiunea formei), în scopul de a obține o claritate și capacitatea de a face diferențe.

Datoria unică a profesorului este de a stabili contactul dintre copil și material, pentru a permite și pentru a însoți în timpul observației, și astfel ajută copilul să se concentreze și să lucreze. În acest caz, copilul, obiectele sunt elementele active, nu profesorul. Maria Montessori consideră copilul ca centru al activităților sale pedagogice, al căror unic obiectiv este de a pregăti copilul pentru a lucra cu materiale de mediu pregătite și pentru a asigura că un copil care este concentrat asupra muncii sale nu este deranjat de ni-

PEDAGOGIE MONTESSORI – PEDAGOGIE INCLUZIVĂ

mediu pregătit și pentru a asigura că un copil care este concentrat asupra muncii sale nu este deranjat de nimeni.

Un mediu pregătit este un mediu inclusiv

„**Mediul pregătit**”, care este, astfel, în mod individual creat pentru copil, este compus din toate acele materiale care rezultă din etapa respectivă de dezvoltare și de nevoile sale individuale. Acest mediu ar trebui să aibă o „dimensiune fixă”, din moment ce interesul și concentrarea cresc în același grad în care confuzia și inutilitățile sunt eliminate. Mediul înconjurător al copilului este, astfel, pregătit în așa fel încât acesta să fie plin de oportunități interesante pentru activitate, care la rândul său, pregătește calea spre muncă, care ar trebui să dezvăluie lucruri mai mari decât cele anterior menționate, suficiente pentru un copil de această vârstă. Acest mediu ar trebui să ofere o rezistență minim posibilă cu privire la învățare și la muncă, și, astfel, este de datoria profesorului de a diminua sau elimina complet orice posibil obstacol care stă în calea progresului copilului. În același timp, acest mediu pregătit, trebuie să ofere și să permită **libertatea**. Prin observarea exactă a copilului, profesorul ar trebui să poată identifica **etapele sensibile** ale dezvoltării copilului și să profite de acestea prin susținerea lui, prin introducerea unor materiale de învățare adecvate.

Din această descriere a "mediului pregătit" este clar că includerea poate fi posibilă în cadrul unui astfel de context. În mediul social al unui grup de învățare sau a unei clase școlare, o sferă personală de învățare este, de asemenea, oportună pentru copilul cu handicap, în cadrul căreia îi este permis să se dezvolte în funcție de propriile sale cunoștințe, viteză și nevoi. Pedagogia Montessori urmează principiul individualizării: Nici un copil nu este la fel, fiecare pove-

te de viață este unică, inclusiv cea a copilului cu Sindrom Down. Există doar o singură adaptare aici, și anume adaptarea mediului pregătit la copil și nu adaptarea copilului la mediul social al grupului de învățare respectiv. Respectivul copil, individul este în centrul atenției, și nu, grupul sau poziția copilului sau în cadrul acestui grup. La contactul cu materiale și lucrul cu ele, copilul se dezvoltă în conformitate cu propriul său plan intern, care urmează să fie respectat și încurajat de către profesor. Lucrul împreună cu alți copii este, cu siguranță dorit, și ar trebui să fie încurajat, însă, întotdeauna în conformitate cu regula de bază prin care munca trebuie să fie activată și nu deranjată.

Independența și libertatea în alegerea materialelor încurajează dezvoltarea de obiceiuri de muncă bune și activitatea mentală a copiilor: Ei învață să planifice, să pregătească, să aranjeze, să generalizeze, să se acomodeze la alții, să se consulte unul cu altul și să lucreze împreună. Cu toate acestea, în rândul elevilor cu Sindrom Down se poate observa, uneori, o inhibare profundă de a se confrunta cu orice este nou. Prin urmare, este foarte important ca profesorul să trezească interesul elevilor pentru nouă sarcină și să se asigure că el se bucură de acest lucru. În folosirea materialelor Montessori se aplică regula: Dacă copilul face încă greșeli după o lecție în care lucrează cu un material - el nu ar trebui corectat, pentru a nu-l descurajata. Dimpotrivă, copiii timizi trebuie să fie încurajați și lăudați pentru efortul lor. Toate materialele includ **verificări ale erorilor** și, astfel, permit independența reală și cea percepută de control al profesorului. Ideile pedagogice Montessori nu au atins același renume ca și materialele sale. Deși conceptul ei de **libertate de lucru** a fost bine acceptat în instituții-

PEDAGOGIE MONTESSORI – PEDAGOGIE INCLUZIVĂ

conceptul ei de **libertate de lucru** a fost bine acceptat în instituțiile de învățământ, celelalte principii directe nu au fost larg răspândite - cu excepția: „Ajută-mă să mă ajut”. Exact aceste idei pedagogice ar trebui să găsească susținere, independent de lucrul cu materialele Montessori, pentru că ele conțin idei importante, care pot fi foarte utile atunci când se lucrează cu persoanele cu Sindrom Down.

„Lucru fantastic” în Montessori și „Fluxul”

În 1990 psihologul Mihaly Csikszentmihalyi a publicat un proiect de cercetare pentru care a aplicat metode psihologice moderne pentru a investiga problema atunci când oamenii se simt fericiți. Studiul a fost efectuat la nivel mondial cu persoane din fiecare grupă de vârstă, cele mai diverse etnii, cele mai diferite cercuri culturale, diferite clase sociale și indiferent de cetățenie și sex. Rezultatul a fost surprinzător în sensul că toate aceste persoane au fost de acord, în unanimitate, asupra a ceea ce trebuie să includă o activitate pentru ei pentru a simți un sentiment de bucurie sau de fericire. Ca rezultat al cercetării, Csikszentmihalyi descrie un efect care se referă la el ca un flux de experiență și în care el distinge următoarele elemente.

- ◆ Experiența de obicei, apare atunci când ne simțim egali cu sarcina la îndemână (*corelație între obiectivul și abilitățile individuale*).
- ◆ Concentrarea asupra sarcinii trebuie garantată (*concentrare*).
- ◆ Sarcina conține obiective clare.
- ◆ Există un feedback imediat.
- ◆ Dăruirea intensă, fără efort, pentru executarea unei sarcini îndepărtează toate grijile și frustră-

rile vieții cotidiene.

- ◆ Există un sentiment de control asupra activității.
- ◆ *Preocupare de sine dispare, dar în mod paradoxal, după fluxul de experiență, sentimentul re apare consolidat.*
- ◆ *Sentimentul de trecere a timpului se alterează în timpul activității.*

Atunci când se consideră, cu privire la crearea unui „mediu pregătit”, că aceasta este sarcina profesorului de a asigura corelarea între obiectivul și abilitățile copilului, că obiectivele clare sunt garantate de materialul Montessori în sine, și că verificarea erorilor inerente din acest material oferă feedback imediat, concluzia este că atât Montessori cât și Csikszentmihalyi vorbesc despre același fenomen. Prin *flux* de experiență, Csikszentmihalyi vrea să spună "ceva ca un delir de activitate. Ca și în experimentul Montessori, atenția, motivația și mediul se combină în armonie productivă".

Pentru predarea la persoanele cu Sindromul Down, aceasta ar însemna că și ei ar putea experimenta deosebită plăcere de învățare prin experiențe - cu condiția ca una dintre lucrări să fie în conformitate cu principiile de pedagogie Montessori. Experiențe bazate pe aplicarea practică a metodelor Montessori, au arătat, de fapt, că plăcerea poate fi observată foarte clar la persoanele cu Sindrom Down.

Astfel, se poate întâmpla ca copilul cu Sindromul Down, cufundat în opera sa, să fie perceput brusc diferit de alții. Nu mai este în prim plan modificarea cromozomilor care-l împiedică într-un fel sau altul sau face chiar imposibilă sarcina lui; acum se vede doar dăruirea sa pentru munca sa, concentrarea sa, atenția și tenacitatea sa.

PEDAGOGIE MONTESSORI – PEDAGOGIE INCLUZIVĂ

vede doar dăruirea sa pentru munca sa, concentrarea sa, atenția și tenacitatea sa. Limitările persoanei care se estompează în fundal, nu mai sunt semnificative în ochii colegilor săi de clasă, și începe dezvoltarea unui proces de "normalizare", de includere a sa. Pe plan social, crește respectul pentru realizările acestei persoane, deoarece se poate considera că toată lumea este supusă unor limitări în ceea ce face el, ceea ce poate duce treptat la diferențe, dar care nu fac, în general, activitățile semnificative ca fiind imposibil de realizat. Cu toate acestea, o persoană cu handicap este considerată ca o limitare care ar părea să excludă posibilitatea de a realiza ceva semnificativ. Aceste fenomene de incluziune, se strecoară în domeniul de instruire și tocmai atunci când copilul cu Sindromul Down este ocupat cu alte obiecte sau materiale de instruire decât majoritatea grupului de învățare.

Bibliografie:

GHEORGHE TOMSA, „*Psihopedagogie prescolara si scolara*,” Editura Coresi, Bucuresti 2005

STEFAN POPOVICI, „*Pedagogie alternativa*”, Editura Polirom 2001

ÎNTÂLNIREA DE DIMINEAȚĂ-MODALITATE DIDACTICĂ DE SOCIALIZARE A COPIILOR DIN CLASA

Această întâlnire are loc la începutul zilei când copiii, așezați în formă de cerc, pe scaunele sau pernițe, se salută unul pe celălalt, ascultă cu atenție gândurile colegilor de clasă, în legătură cu o problemă ridicată, comentează și pun întrebări. Apoi, copiii colaborează în desfășurarea unor activități, discută programul și nou-tățile din ziua respectivă, care constă, de fapt, în activitatea proiectată de către învățătoare.

În cadrul întâlnirii de dimineață, treptat, se sporesc aptitudinile de comunicare ale copiilor. A vorbi și a asculta sunt calități de baza într-o cultură democratică. Prin comunicare eficientă copiii vorbesc, astfel încât mesajul transmis să fie înțeles, ascultă când alții vorbesc, folosesc limbajul pentru a formula întrebări. Această primă activitate din programul unei zile, desfășurată la clasa pregătitoare cuprinde următoarele momente :

1. SALUTUL este prima componentă a întâlnirii de dimineață, școlarii simt rolul important pe care-l au în cadrul grupului. M-am așezat împreună cu copiii în formă de cerc; am recitat versurile:

„Dimineața a sosit,/ Copiii, iată au venit,/ La școală ne-am întâlnit./ De mânuțe ne luăm, /Cercul mare îl formăm,/ Cu toții ne salutăm”, după care a salutat primul copil numit de pe primul scăunel, iar apoi s-au salutat copiii între ei. Fiecare copil s-a adresat colegilor, folosindu-se de numele acestora, astfel creându-se în clasă o atmosferă prietenoasă. I-am încurajat să descopere singuri și să propună diferite formule de salut. Orice propunere / sugestie a copiilor, oricât de năstrușnică și neobișnuită ar fi, trebuie acceptată, lăudată și apreciată. Această practică le-a dat curaj

și încredere. Salutul pregătește următorul moment al întâlnirii de dimineață.

2. PREZENȚA s-a desfășurat la panoul, care deja este așezat în fața clasei; am spus versurile, de exemplu :

„După ce ne-am adunat / Și frumos ne-am salutat, / Colegii ne-am întâlnit,/ Oare cine n-a venit?”.

În timp ce strig catalogul, elevul de serviciu așează pozele elevilor prezenți la panou, iar în dreptul fiecărei poze se așează o bulină: pentru cei prezenți-bulină roșie, pentru cei absenți-bulină albastră. Se numără fetițele, apoi băieții, făcându-se totalul de copii. Acest lucru i-a familiarizat pe copii cu dreptul de răspuns la apel „prezent” , iar totodată ei sesizează faptul că pe panou sunt puse buline roșii și albastre, precum și sensul fiecăreia, motivându-i să fie prezenți pentru a avea mai multe buline roșii .

3. CALENDARUL NATURII — s-a trecut la acest moment prin recitarea de către mine a versurilor:

„A-nceput o nouă zi, /Cum e vremea azi, copii?” Meteorologul de serviciu a prezentat datele zilei și starea vremii, în timp ce alți elevi au așezat jetoanele corespunzătoare în calendar.

Completarea calendarului naturii constituie o etapă importantă, deoarece copii au observat transformările din mediul apropiat, aspecte legate de vreme, anotimp, zilele săptămânii, dată și lună. Completarea calendarului se face prin atașarea de jetoane corespunzătoare:

- vremea este marcată de un norișor sau soare;

ÎNTÂLNIREA DE DIMINEAȚĂ-MODALITATE DIDACTICĂ DE SOCIALIZARE A COPIILOR DIN CLASA

- anotimpul este redat printr-un copac ale cărui frunze reprezintă toamna, iarna, primăvara, vara;
- îmbrăcămintea, la fel se atașează jetoane potrivit anotimpului.

Se pot adresa întrebări ajutătoare:

- Ce zi este azi?
- Dacă astăzi este luni, ieri a fost
- Dacă astăzi este luni, mâine va fi
- În ce anotimp ne aflăm?
- Care sunt lunile de toamnă ?

Un copil a răspuns: „Astăzi este luni, afară plouă, păsările călătoare pleacă în țările calde, frunzele copacilor au început să cadă una câte una, formând un covor de frunze, ne luăm haine mai groase, deci suntem în anotimpul toamna”.

4. ÎMPĂRTĂȘIREA CU CEILALȚI

A schimba impresii, opinii, păreri cu ceilalți, este, poate, momentul cel mai important al întâlnirii de dimineață. Acum, copiii își transmit cu sinceritate, grijile, problemele, experiențele proprii, părerile despre un anumit eveniment, întâmplări la care au fost martori. Pentru acest moment am ales un copil-povestitor care a împărtășit cu ceilalți un eveniment (o experiență proprie, o întâmplare importantă pentru el). Povestitorul poate fi numit " omul zilei". Ceilalți au ascultat cu atenție ce a spus povestitorul, apoi, au pus întrebări, au comentat , și-au expus, pe scurt, propria opinie. Copilul care a povestit a răspuns la întrebări. Există mai multe modalități de a alege povestitorul: copilul care-și sărbătorește ziua de naștere/ copilul care va avea un frățior/ cel la care s-a oprit o numărătoare etc. Se poate folosi tragerea la sorți: povestitorul de azi, alege povestito-

rul de mâine. Momentul acesta este foarte important pentru că permite realizarea unei intercunoașteri, oferă copiilor posibilitatea de a se face auziți de ceilalți, de a se exprima în fața celorlalți și de a capta atenția colegilor, de a formula întrebări și răspunsuri, îi învață să asculte, să gândească critic, să facă schimb de impresii. Copiii timizi devin mai încrezători, știind că sunt respectați, ascultați și înțeleși de colegi.

5. ACTIVITATEA DE GRUP

Scopul acestei componente este acela de a crea coeziunea grupului, accentuarea cooperării, includerii și participării. Activitatea de grup încurajează exprimarea liberă, comunicarea, învățarea socială, într-un mediu bazat pe încredere și susținere. Fiecare membru al grupului se integrează jucându-se, cântând, luând parte, alături de grup, de colectivitate, la activități distractive, plăcute, energizante, non-competitive. Am prezentat o planșă cu muncile specifice toamnei și am cerut copiilor să analizeze și să spună de ce le place anotimpul toamna.

Întrebări posibile:

“De ce ne place toamna?”

“Ce se întâmplă cu natura toamna?”

“Ce se întâmplă cu păsările, insectele în anotimpul toamna?”

“Cum protejăm animalele toamna?”

“Cum protejăm noi, copiii păsările și ce pregătim pentru ele în acest anotimp?”

“De ce?”

Se va cânta un cântec vesel de toamnă sau un joc muzical.

ÎNTÂLNIREA DE DIMINEAȚĂ-MODALITATE DIDACTICĂ DE SOCIALIZARE A COPIILOR DIN CLASA

6. NOUȚĂȚILE ZILEI

- obiectivul principal al acestui moment este furnizarea de informații. Noutățile reprezintă mesaje scurte și directe, scrise sau desenate și afișate, astfel încât să fie vizibile pentru toți. În acest moment se pot face și anunțuri verbale, scurte, clare, constituie segmentul care încheie întâlnirea de dimineață și în care copiii sunt anunțați ce urmează să învețe / lucreze în acea zi; aceste activități îi ajută pe copii să-și exerseze competențele de studiu ce le sunt necesare pentru dezvoltarea cunoștințelor de matematică, alfabetizare, artă.

Tot în cadrul acestor activități se mai poate completa mapa individuală. De exemplu, eu am elaborat "Coșul fructelor de toamnă", în care copiii au completat, ce și câte fructe au consumat în ziua anterioară. Aceste activități fac introducerea în munca individuală sau de grup, în care copiii învață și pun în practică competențe sociale, emoționale și intelectuale .

Întâlnirea de dimineață are un rol deosebit în:

- stabilirea unității colectivului de copii, făcându-i să conștientizeze că sunt legați unii de alții prin interese și valori comune;
- contribuie substanțial la sporirea aptitudinilor de comunicare - copiii se angajează în discuții de grup, își dezvoltă aptitudini sociale, își mută centrul de interes de la propria persoană la alte persoane;
- favorizează dezvoltarea unor competențe academice: vorbirea, ascultarea, dezvoltarea vocabularului, formularea de întrebări, analiză și evaluarea;
- crează o atmosferă pozitivă în clasă - copiii se apropie unii de alții, învață să coopereze, învață să evite criticile la adresa altora, învață să-i respecte pe ceilalți ca persoane.

Întâlnirea de dimineață conturează personalitatea copilului prin următoarele calități: grijă pentru ceilalți.

Adresă: Str. 1 Decembrie
1918 nr. 83, Giurgiu, jud.
Giurgiu, cod postal
080191

Telefon: 0246 225 364
E-mail:
scoalaspecia_GR@yahoo.com

CONDIȚII PENTRU PUBLICARE ARTICOLE ÎN REVISTĂ:

- ◆ Redactarea articolelor se va face în WORD, limba română (cu diacritice), format A4, font Time New Roman, mărime 12, distanța între rânduri 1, maxim 4 (patru) pagini.
- ◆ Redactarea articolului se face după modelul:
 - Prenume NUME, nr. de telefon
 - Grădiniță / Școală / Liceu
 - Titlul articolului
- ◆ Fiecare articol va fi însoțit (dacă este cazul) de bibliografie.
- ◆ Articolul va fi însoțit de maxim 3 fotografii sau desene în format electronic (dacă este cazul).
- ◆ Fiecare autor își asumă conținutul articolului trimis spre publicare.
- ◆ Autorii vor trimite articolul în format electronic pe adresa **scoalaspecia_GR@yahoo.com**
- ◆ Colectivul de redacție va publica doar articolele care respectă cerințele de mai sus.

Revista **ALTFEL** apare semestrial!

COLECTIVUL DE REDACȚIE

La fel....și totuși
ALTFEL!

COORDONATORI:

- ◆ PROF. RÎUREANU CARMEN
- ◆ PROF. NEACȘU CARMEN

REDACTOR:

- ◆ PROF. MILEA ALEXANDRA

